ठाणे महानगरपालिका, ठाणे

<u>आर्थिक वर्ष २०१२-१३ चे आर्थिक विवरण पत्रे तयार करण्यासाठी अवलंबिलेली लेखआधोरणे</u>

अ) लेखे तयार करण्यासाठीचे मूलभूत घटक :-

लेखे सुधारित अशा उपार्जित (Accrual) पद्धतीने तयार केले आहेत म्हणजेच या पद्धतीमध्ये प्रमुख उत्पन्न निश्चित झाल्या बरोबर आणि उपार्जित खर्च हा , देयक समंत झाल्याबरोबर अधिदान म्हणून धरण्यात येतो, यासंबंधी प्रत्यक्ष रोख व्यहवर कधी झाला हे महत्वाचे मानले जात नाही.

महसूल निश्चिती :-

खालील नमूद केलेले महसूल सोडून , महानगरपालिका प्रमुख उत्पन्न हे उपार्जित झाल्या बरोबर उत्पन्न म्हणून धरण्यात आले आहेत .

क) विशिष्ठ बाबींच्या महसूलांची नोंद घेणे :-

१. जकात – Octroi:-

गोळा झालेल्या जकात कर आणि परतावे यांचा हिशोब हा प्राप्तीच्या आधारावर करण्यांत आला आहे. सदरहू महसुलाचे स्वरूप लक्षात घेता , तसेच उपार्जित पद्धत आणि प्रत्यक्ष प्राप्ती यांच्या मध्ये विशेष फरक नसल्यामुळे , उपार्जित पद्धतीत थोडा बद्दल स्वीकारार्हय असल्यामुळे, स्वीकृत केला आहे . ज्या प्रकरणामध्ये चालू खात्यामध्ये जमा झालेले पैसे व

परतावे यातील वेळेमध्ये फरक आहे व सर्वसाधारणपणे उपार्जित व जमा सार्खेज आहे , त्यांचे अपवाद केला आहे.

२. मालमत्ता कर – **Property Tax.**

मालमत्ता कारमध्ये देय असलेली सुत **(Rebate)** ही प्रत्यक्ष ज्या वर्षी त्याच वर्षामध्ये धरण्यात आलेली आहे.

३. महसुली अर्थसहाय्य , अनुदाने आणि विशेष निधी **(revenue Grants, Subsidies and special funds) :-**

अर्थसहाय्य म्हणून मिळालेला महसूल हा रोख तेवर आधारित , **(Cash Basis)** हिशोबात धरण्यात आलेला आहे . २००७-०८ वर्षापासून खासदार व आमदार निधी म्हणून मिळणारे पैसे हे ज्या कामासाठी पैसे प्राप्त झाले आहेत ते काम पूर्ण होई पर्यंत दायित्व म्हणून दाखविण्यात आले आहेत. **(As specified in para 17.11 of National Municipal Accounts Manual)** मध्ये दर्साव्ल्या प्रमाणे वरील नमूद अनुदानाच्या वापरामधून तयार होणारी मालमत्ता काम पुर्ण होई पर्यंत ती प्रगतीपथावरील कामे म्हणून धरली आहेत.

ड) आगाऊ करण्यात आलेला खर्च **(Prepaid Expenses) :-**

वर्षभरामध्ये भरलेला विम्याचा हप्ता व अशाप्रकारचे इतर खर्च (ज्यामध्ये खर्चाचा काही हिस्सा हा पुढील आर्थिक वर्षामधील काही भागासाठी असू शकतो) हे जेथे अशा प्रकारची आवश्यक माहिती उपलब्ध आहे , तिथे विभागून दाखवण्यात आले आहेत .

परंतु काही ठिकाणी , तफावती मुळे फारसा फरक पडत नसल्यामुळे ती , उपार्जित पद्धतीमध्ये होत असलेल्या क्रमश :प्रगती नुसार स्वीकृत करण्यात आली आहे.

इ) आस्थापना खर्च-(Establishment expenses):-

आस्थापना खर्चामध्ये कर्माचा - यांसाठी होणारा खर्च जसे, पगार, बोनस,कामगार, कल्याण आणि इतर खर्च समाविष्ट करण्यात आलेले आहेत परंतु या मध्ये , सदरहू वर्षामध्ये देय असलेली निवृत्ती वेतन व उपदान या साठी असलेली तरतूद लक्षात घेतलेली नाही , यांचा खर्च ज्या वर्षी दिली त्याच वर्षामध्ये धरण्यात आली आहे.

ब) प्रगतीपथावरील भांडवली कामे.(Capital works in progress) :-

अपूर्ण असलेल्या किव्हा उभारणी अपूर्ण असलेल्या ठराविक भांडवली कामासाठी केलेला खर्च त्या मालमत्तेच्या किंमतीमध्ये प्रगतीपथावरील कामे या सदराखाली अंतभूर्त केलेला आहे . बांधकाम किव्हा प्रकल्प पूर्णत्वाकडे जात असतांना झालेला इतर खर्च जो ठराविक कामासाठी झालेला आहे हे निश्चित करता येत नाही, तो " प्रगतीपथावरील कामांसाठीचा वाटता न येण्याजोगा खर्च) या सदराखाली ठेऊन बांधकाम अथवा , प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर, पूरेसा शोध घेऊन त्या त्या बांधकामामध्ये किव्हा प्रकल्पामध्ये वाटप केला आहे. चालू वर्षमध्ये पुर्ण झालेला कामाचे माहिती व इतर सर्व माहिती संबंधित खात्यामधून मिळालेल्या पुष्टीच्या आधारावर आहे.

क) प्रगतीपथावरील भांडवली कामांचे " भांडवली मालमत्ते " मध्ये रुपांतर :-

अभियंत्यांनी सादर केलेल्या मोजमाप पुस्तक प्रमाणे पूर्ण झालेली आणि प्रत्यक्ष वापर्नासाठी तयार असलेल्या वर्षभरातील कामांचे भांडवली मालमत्ते मध्ये रुपांतर केले आहे.

२) गुंतवणूक ;- **Investments.**

ताळेबंदामध्ये दाखविलेल्या गुंतवणूकांच्या रकमेमध्ये (रु.१७३९०८७५.९० /-) इतकी रक्कम मे . चेतना सहकारी बँक मर्यादित या मध्ये ठेव म्हणून अंतभूर्त आहे ड हि रक्कम न्यायालयीन अधिका- याच्या अधिपात्त्याखाली आहे . ठेव म्हणून असलेली हि रक्कम वा त्यावरील उपार्जित व्याज वसुली विषयी न्यायालयीन प्रक्रिया सुरु केलेली आहे. परंतु वसुली होण्याविषयी साशंकता आहे . सदरहू अपेक्षित नुकसानीसाठी कोणतीही तरतूद करण्यात आली नाही तसेच सदरहू ठेवीवरील मिळणारे व्याज सुद्धा अनिश्चित असल्यामुळे विचारात घेतले नाही .

३) चालू संपदा – **(Current Assets)**

रोख रक्कम व बँकेतील शिल्लक :-

ठाणे महानगरपालीकेने दिनांक ०१/०४/२०१२ रोजी तयार केलेला सुरुवातीच्या विवरणपत्रानुसार दाखवलेल्या बँक खात्यातील सुरुवातीच्या शिल्लक रक्कम आणि बँकेच्या नोंदी प्रमाणे असलेल्या सुरुवातीच्या शिल्लक रकमा जुळत नाही. काही बँक खात्यांच्या ताळमेळ घालण्याचे काम बांकी असल्यामुळे महानगरपालिकेच्या पुस्तकात दाखवल्याप्रमाणे बँक खात्यातील सुरुवातीची शिल्लक रक्कम म्हणून धरली आहे .एकूण ११३ बँक खात्यान पैकी ताळमेळ न करण्यात आलेल्या १९ खात्यांच्या बँक शिल्लक राक्कामची ताळमेळाची प्रक्रिया बाकी आहे . आधीच्या वर्षांची काही बँक खाती कार्यरत नसून सदर ताळमेळांपासून उद्धवणाऱ्या नोंदीचा भविष्यात त्या जेव्हा सापडतील तेव्हा परीणाम घेण्यात येईल

४) येणे असलेल्या रकमा (Receivables):-

स्थावर मालमत्ता , लेख परीक्षण , जन्म मृत्यु , आरोग्य आणि जकात मिळण्याजोगे येणी त्या त्या खात्यांनी माहिती पुरविल्याच्या आधारावर घेण्यात आली आहे . वर्ष निहाय मिळण्याजोग्या येणे रकमांचे विगतवारी जी पाणीखात्याच्या आणि मालमत्ताकर , पाणी कर बाबतीत आहे आणि त्या प्रमाणे एकंदर रक्कम जी खात्याने निश्चित केला ती सामील केलेली आहे.

५) वापरता येणा -या वस्तू विषयी (Inventory):-

वापरल्या जाणाऱ्या वस्तू या वर्षभरातील खर्च समजून , संबंधित खात्याने कळविल्या प्रमाणे ३१/०३ रोजी असलेल्या शिल्लक माल , खप झालेल्या मालाशी समायोजित करून साठा म्हणून दाखविण्यात आली आहे.

६) आकस्मीक देणी (Contingent Liabilties):-

ताळेबंदच्या तारखेनंतर उद्भवणाऱ्या आकस्मिकता आणि घटना ए.स .४ नुसार आकास्मिक देणी दाखविली आहे .

७) तरतूदी (Provisions):-

वर्षभरामध्ये उधव्नार्या खर्च आणि देणी याच्यासाठी केलेली तरतूद हि संबंधित महसूली खर्चास आकारली आहे.

८) पूर्वीच्या वर्षासाठीच्या साठलेल्या आगाऊ रकमा **(Accumulated advance related to earlier years) :-**

विविद खात्यांना आणि विभागाकडील कार्यालयांना खर्च करण्यासाठी दिलेल्या रकमांचा समावेश " इतरांना दिलेल्या आगाऊ रकमा " या मध्ये आहे , रु १७७२.२५ लक्ष इतक्या रकमेचे समायोजन दिर्घ काळापासून अनिर्णीत आहे. वरील नमूद रक्कम आगाऊ रकमा याशिर्षाखाली असून त्या महसूली खर्च म्हणून दाखाविनियात आलेल्या नाहीत.सदरहू रकमेची वर्षनिहाय व खातेनिहाय विगतवारी दप्तरी उपलब्ध असली तरी सुधा वेळखाऊ असणारे हे काम आणि यातून काय निष्पन होईल हा प्रश्न लक्षात घेऊन या रकमांची तपासणी आणि त्यांचे सामायोज्नेचे काम होती घेतलेली नाही. तसेच या कामामध्ये काही प्रगती नसल्या मुळे आणि या रकमेतील काही भाग उलगडेल याची शक्यता कमी असल्यामुळे सदरहू रक्कम महानार्पालिका निधी / राखीव निधी या मधून कमी करून दाखविण्यात आला आहे .

९.गृहकर्जावरील व्याज**(Interest On Housing Loan):-**

संबंधित पूरेशी नोंद उपलब्ध नसल्यामुळे कर्मचार्यांना दिलेल्या गृहकर्जावरील व्याज हे उपार्जित पद्धतीने विचारात घेतले नाही.

१०.महापालिका निधी खाते**(Municipal Fund Account):-**

या मध्ये महानगरपालिकेने दायित्वापेक्षा जास्त असलेली वरकड **(Surplus)** दर्शविली आहे. आर्थिक वर्ष २०१२-१३ सालासाठी महापालिका निधीमध्ये काही समायोजन केले आहे ते खालील प्रमाणे आहे.

तपशिल	रक्कम रुपये (लाखामध्ये)	रक्कम रुपये (लाखामध्ये)
आरंभीच्या विवरण पत्रानुसार दिनांक १/०४/२०१२ रोजीची शिल्लक		१०९४१६. ७
<u>अधिक</u>		
जुने धनको:- विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली (दि.११.०८.२०११ रोजी लेखा अधिकारी याच्यासोबत झालेल्या सभेनुसार)	०.००	
कर खाते :- विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली	०.००	
महापालिका निधी प्राप्ती :- विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली	.१	
रेल्वे पूल राखीव निधी :- विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली	०.००	
वेतन राखीव निधी :- विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली	०.००	
क्रीडा प्रेक्षागृह राखीव निधी :- विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली	०.००	

तपशिल	रक्कम रुपये (लाखामध्ये)	रक्कम रुपये (लाखामध्ये)
जमिन - डी.आर .सी . **आर्थिक वर्ष सन २०१२-१३ मधील भु-संपादन**	०.००	
जमिन – सोयीसुविधा **आर्थिक वर्ष सन २०१२-१३ मधील भु-संपादन**	०.००	
जमिन - डी.आर .सी . रस्ते :- **आर्थिक वर्ष सन २०१२-१३ मधील भु-संपादन**	०.००	
इतर समावेश	१७२६१.५६	
एकूण अधिक		**१७२६१.६६**
वजा		
सन ०६-०७ साठीची करांची एकत्रित येणी :- **संबंधित खात्याने दिलेल्या माहितीनुसार येणे असलेल्या रकमेचे समायोजन केले**	०.००	
कर खात्याची दि.३१/०३/२००५ पर्यंतची येणी :- **संबंधित खात्याने दिलेल्या माहितीनुसार येणे असलेल्या रकमेचे समायोजन केले**	०.००	
बँक ऑफ महाराष्ट्र खाते क्र.१२५ उथळसर अदा न केलेली रक्कम :-	०.००	

दि.३०/०३/२००७ रोजी रु.७५९७.२९ ची नोंद महापालिका निधीमध्ये घेतली परंतू बँकच्या विवरणपत्रमध्ये नोंद पुढील महिन्यात घेतल्यामुळे झालेल्या आरंभीच्या शिलकी मधील फरक .		
निविदा अनामत / सुरक्षा अनामत :- मे. एस.एम. सी . इन्फ्रास्ट्रकचर प्रा.लि यांची पावती क्र . २४४८ दि.१८/१०/०३ आणि पावती क्र. ३०४१ दि. २८/११/०३ बरोबर समायोजित रक्कम , तसेच मे. स्टेन्डर्ड कॅन्स्ट्रकशन यांची पावती क्र. ३६७० दि. २५/०३/०३ बरोबर समायोजित केलेली रक्कम ..	०.००	
निविदा अनामत / सुरक्षा अनामत :- ठाणे महानगरपालिका - जे.एन.एन.यु.आर.एम प्रकल्पासाठी जमीनीवरील मलनि:सारण कामी ठाणे महानगरपालिकेच्या प्रमाणशीर टक्केवारीने देय असलेल्या निधीची रक्कम .	०.००	
जलप्रदुषण कर :- सन १९८४ ते २००७ च्या कालावधीसाठी मा. जलप्रदुषण करासाठी अदा केलेली रक्कम	०.००	
निवडणूक निधी विशेष निधाला / निक्षेप निधीला हस्तांतरण केली	७.७९३१०	
इतर निधी	०.०६०१९	
एकूण वजा रक्कम		७.८५३२९
महापालिका निधीशी सामायोजीत निव्वळ रक्कम		१७२५३.८१
समायोजन केल्यानंतर महापालिका निधी :-		१२६६७०.५५

अधिक:		
विगीयोगानंतर नफा तोटा दि.०१/०४/२०१२ रोजी	१४८०४८.३९	
सन २०१२-१३ ची वरकड (surplus)	२८३६.८१	
एकूण वरकड (Surplus)दि. ३१/०३/२०१३ रोजी		१५०८८५.२
महानगरपालिका निधी दि. ३१/०३/२०१३ रोजी		**२७७५५५ .७५**